

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadó tulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

Az olasz borvám.

Az Olaszországgal megkötendő szerződés még mindig késik.

A napilapok legújabbán aggodalmaskodnak amiatt, hogy a hármass szövetség megkötése az olaszborok behozatalára vonatkozólag befolyással lesz, és így a politika a mi borászati kérdésünkön részt üt.

Már hangoztatták azt is, hogy az osztrákok érdekei az Olaszországgal kötendő szerződésnél előtérbe lépnek, hogy ezek érdekeinek szolgáltatása végett, a mi kormányunk az olaszborok érdekében némi kedvezményekre volna hajlandó, — hogy a létező szerződés egy évre meghosszabbíthatnák, szóval olyan sok mindenféle kombináció létezik, hogy az ember nem képes magát egyáltalában kiösmerni.

Egyetlen megnyugtató álláspontunk az lehet, hogy Széll Kálmán miniszterelnök a gyöngyösi küldöttség előtt kijelentette azt, hogy a borvám klauzula a jövő szerződésben benn nem foglaltatik.

Ezen határozott kijelentéssel szemben semmiféle híreszteléseknek nem adhatunk hitelt; sőt a legutóbbi jelek határozottan arra mutatnak, hogy semmiféle kedvezményei nem lesznek az olaszboroknak; s a behozatalnál úgy meg fognak adóztatni, hogy ezek után nem igen sok bort fognak Olaszországból importálni. *A mit hoznak, azok a mi boraink árának csökkentésére nem igen szolgálhatnak.*

Legújabb azon kívánságát közlik a lapok Olaszországnak, hogy nem azt kérik már, miszerint a fenálló szerződés egy évre meghosszabbíthatassék, sem azt, hogy továbbra fentartassék, a jelenlegi csekély van, hanem azt, hogy legalább 500 ezer hektoliter bort engedjenek az eddigi vám mellett inportálni.

Tehát már kezdenek alászálni! Ez elég fényes bizonyítéka annak, hogy a magyar kormány el van határozva miniszterelnökének ez ügyben tett ígérését beváltani.

Kormányunk erélyes magatartását az is fényesen igazolja, hogy nem kardoskodik már ez eddigi állapot fentartására, de befolyása alatt álló hírlapokkal annak ad kifejezést, hogy a magyar állam legalább 500 ezer hektoliter bort engedjen az eddigi kedvezményes vám mellett inportálni.

De hát ez is nevetséges kívánság! . . . Hát miért szorítson le a kormány 500 ezer hektoliter magyar bort az olaszok kedvéért? és miért engedjen 500 ezer hektoliter olcsó borral konkurencziát a magyar terméknek? . . .

A gazdag ember jólétében adhatja a nagy lelküt; de egy állam, a szegény, megélni alig tudó szőlészek kárára ne adja a nagylelkű szerepet, s ne vegye ki az éhes szőlész kezéből a kenyerét.

Nagy fontosságú kérdés ez nemcsak gazdasági, de politikai tekintetből is, mert ha a jelenlegi kormány nem lenne képes a szőlészek jogos érdekeit az olaszok érdekeivel szemben megvédeni; — s ha nem váltaná be adott ígérését, melyet a kormány elnöke tett, — ha a szőlészeket az olaszborok kártékony hatásának kiszolgáltatná: ugy nagy lenne a felháborodás, — kérdés: *birna-e a kormány széles e hazában számottevő szőlészeket támogatására megtartani.*

Alig hiszem, hogy lenne szőlész, aki nem oda törekednék, hogy egy más kormány vegye kezébe az ügyek vezetését olyan, aki bírja és akarja is a szőlészek igazságos érdekeit megvédeni.

Itt volna már az ideje, hogy ezen kérdés megoldást nyerne, mert ha az olaszborok a jövő évre már magasabb adóztatás mellett lesznek behozhatók: *akkor a mi boraink keresettebbek lesznek, és az árak is emelkedni fognak.*

Ezt pedig a borász közönségnek idejekorán kellene megtudnia, hogy a borárainak árait ahhoz alkalmazza.

A csemegeszőlő értékesítéséről.

Csak napok választanak el bennünket attól, hogy a csemegeszőlők szállítása kezdetét veszi.

Ideje tehát, hogy azokról értekezzünk.

Meglepő jelenség az, ami a csemegeszlők eladásánál már eddig nyilvánul.

A kereskedő világ azon része különösen, a melyik a csemegeszlőt helyben veszi és saját üzemében szállítja: *eddig soha nem tapasztalt árleányomást csinál.*

S miután vannak egyesek, akik e nyomásnak engednek és különböző okokból már most eladni akarják; *kezdik lerakni a tegyvereket s nyakra-tőre csinálják a kötéseket.*

Az ilyen időelőtti üzletkötésekben azután a termelőnek nem igen van haszna; csakis a vállalkozó kereskedő látszik előnyt nyerni. De ez is csak látszat, mert az ilyen kötések nem bonyolítottak le békével.

Lesz per-patvar elég! . . . Már előre megmerem jósolni azért, mivel akik ma potom árért kötnek üzletet, azoknak nagy része nem ismeri a csemegeszlő szállításnál előforduló nehézségeket. Ha az eddigi kötéseket egybehasonlítjuk a múlt évben elért eredményekkel: *a különbség óriási nagy!* . . .

A múlt évben átlagban helyben ellehetett érni különként 40—44 fillért; — manapság ugyanilyen szőlőért helyben 24—26 fillérrel kötöttek néhány egyezséget.

Néhány egyezséget mondom. S a kereskedő világ ehhez akarván alkalmazkodni: az árakat ily összegben szándékoznak megkötni.

Miután mint mindenre, úgy a szőlőszállításra is számosan vállalkoznak olyanok, a kiknek egy fürt szőlőjük sem terem; ezek azután élelmesek akarván lenni, azon városok kereskedőit, a hol szőlő nem terem, s ahová a szőlőket újból eladás végett szállítani szokták, mondom ezt a kereskedőket ajánlatokkal elhalmozzák; s a néhány kötést véve alapul: kilóját a csemegeszlőnek 28—34 fillérért ajánlják. Ez azután azt szüli, hogy a vásárló kereskedők a termelőknak oly árakat ígérnek: amennyiért azután a számító gazda szőlőjét nem szállithatja. Így azután rendes kötések nem jönnek létre.

A kereskedő nagyon természetesen tartózkodó, a gazda számítását nem találván meg, az egész szőlőüzlet *ugyszolván pang.*

Nagy gondot ad az a gazdának, nagyon helyénvalónak látjuk, ha ezen kérdéssel részletesen, behatóan foglalkozunk.

Első sorban azt kérdezzük: mik azon okok, amiért a csemegeszlők árát majdnem felére leszállítani akarják.

A termés talán oly nagy, hogy annak elhelyezése aggodalmat ad? Vagy a fogyasztás szállott úgy alá, hogy a kereslet hiányt szenvedne?

Jelentőségteljes befolyást csak az itt most elmondott körülmény gyakorolhat.

A csemegezőlő termés az előző évinél csekélylyel leend több Mert igaz ugyan, hogy országos fagyok nem tettek kárt, — az elemi csapások illetőleg a jégesők sem voltak oly nagy mérvűek, melyek a termést jelentékenyen megrontották volna; de egy körülmény a szőlőkre, különösen a csemege szőlőkre nézve káros befolyásu volt — az, hogy az egész országban uralkodott erős hideg június hóban a szőlőket virágzásukban erősen elruzták.

Mivel pedig a csemege fajok legnagyobb részben érzékenyek: *a virágzásban legtöbb vidéken meghibáztak.*

Tehát általánosságban nem lesz több csemegezőlő, mint a múlt évben volt.

A fogyasztás nem apadt; sőt az napról-napra tért hódít. S nagyobb szállítási vállalkozás ez évben oly helyekre is elfogja juttatni a szőlőt: ahol eddig a csemegezőlő nem volt bevezetve. És a magas kormány újabb intézkedése folytán külső országok nagyobb piacain is megfog jelenni a csemegezőlő és pedig eddig nem létezett mennyiségben.

Tehát sem a termés nem lesz nagyobb, sem a fogyasztás nem lesz kisebb. Kérdem tehát: mely okok idézhetnék elő ez évben a csemegezőlők árának leszállítását?

Avagy talán egy eddig nem létezett temelőország vethet a piacra nagy mennyiségű szőlőt? és ennek a konkurencziája idézné elő az árak alászállását? . . .

Ilyen sem létezik. Azok a piacok, melyeket eddig magyar szőlővel láttak el: *most is csak erre várhatnak.* Tehát egyáltalában nem tudunk okot, amely az árak leszállítását indokolttá tenné.

Avagy újabb szőlőtelepek létesítésével mi magunknak csínáltunk volna konkurencziát? Ez sem áll, mert a szőlők fokozatos felujításából eredő többletet: a szaporodó fogyasztás kiegyenliti.

Bármint keressük az okokat; semmiféle elfogadó indokolást nem találunk. Sőt ha figyelembe vesszük, hogy ez év-

ben gyümölcs kevés termett: egyenesen az áremelést kell ki-
látásba helyoznünk.

Az, hogy egy-két gazda elpocsékolta már előre a termését: *az öntudatos gazdát az ne irányítsa*. Meg kell lenni az idén is, mint minden évben a csemegeszőlő tisztességes árának; csak be kell várni a kialakulást, mely augusztus 20—30 között megtörténik.

A csemegeszőlő értékesítés lehet mint mondánk kétféle. Vagy helyben veszi át a hereskedő és csomagoltatja, vagy a tulajdonos csomagoltatja.

Külömbőség van a bruttó és nettó szállítás között is. A bruttó szállításnál a kosár súlyban számítottatik; már pedig egy száz db 5 kilós kosár nem igen nyom többet 30—35 kilónál; 30—35 kiló szőlő 40 fillérrel számítva 12—14 korona; egy száz db 5 kilós kosár ára pedig szállítási költséggel 27 korona körül van. Tehát száz kosár azaz 5 métermázsza szőlőnél a differencia 13—15 korona, métermázsánként cirka 3 korona.

Aki tehát a szőlőt bruttó für nettó számítja, az a szőlőnél métermázsánként 3 koronát veszít.

Legokosabb dolog tehát a szőlőt nettó számítani, és a kosár árát is külön felszámítani.

Nagy különbséget tesz az is, hogy a kosaraknak kikötött súlynak kell lenni.

Mert a kosarak nem egyforma nagyok, egyikbe több, másikba kevesebb megy. Már most ha arra is vigyázni kell a csomagolónak, hogy knapp 5 kilo sulya legyen, ez is felette nagy időt rabló munkát vesz igénybe, ami azután az árat megdrágítja.

Pénzbe kerül még a vasuthoz leendő szállítás; szóval ha valaki maga 5 kilós kosarakban knapp csomagoltat és a vasuthoz szátllitja, minden mázsánál legkevesebb 5—6 korona többlet kiadása van. Azért tehát ezt az összeget hozzá kell számítani, illetőleg levonni abból az összegből: *ha a vevő maga szedeti a szőlőt, maga csomagoltatja és maga szál-
litja a vasuthoz*.

Az én nézetem az, hogy a hegyi ojtványon termett csemegeszőlőért ez évben helyben elfogunk érni métermázsánként 30—36 fillért, a szállítás esetén pedig 38—42 fillért legkeve-

sebb. Sőt a korán vagy egészen későn szállítható szőlőkért jóval többet fognak fizetni.

Nem kell tehát a kereskedők gyalázó és letörő okoskodására, és az eddig megkötött egyességre hallgatni.

De azt sem szabad szem elől téveszteni, hogy az ojtvány hegyi szőlők gyümölcse egészen más, mint a *homoké*. Mert a homok sohasem lesz oly édes és kellemes, mint a hegyi szőlő, mivel még a többszöri megmosás után is mindig *ropog élvezet alkalmával a homok a szőlőszemeken*.

Nem kell tehát aggódni az árak miatt; mert egy-két eltévedt fecske nem csinál tavaszt.

János gazda.

Mohás ojtvány.

Második éve annak, hogy a mohás-fásajtás hazánkban készítették. S e két évi kísérletekkel egyes vidékeken oly eredmények érettek el, melyek feljogosítanak bennünket azon nyilatkozatra, hogy a szőlőfelujtás egy eddig nem ösmert *előnyös stádiumába jut*. Az utóbbi időkben leginkább a zöldajtás lépett előtérbe azon egyszerű oknál fogva, mivel a gyökeres fásajtásnál a siker igen nehezen volt elérhető; s túl magas árak mellett bocsájtattak áruba.

A közben eszközlött fásajtvány felette kevés sikert adott, ugyanannyira, hogy rendkívüli nagy eseménynek vált betudható, ha 100 drb közben eszközlött párosítás után 25—30 drb jó ojtványt nyertünk.

Ez a sikertelenség azután a fásajtás készítését a minimális térre szorította le azért, mivel zöldajtvány ezért 100—120 koronáért sőt olcsóbban is belehetven szerezni, nem igen volt hajlandó a vásárló közönség ezer drb gyökeres fásajtványért 240—300 koronát kiadni.

S bár teljesen bebizonyodott az, hogy a jó gyökeres fásajtás meglepő sikert s a zöldajtvány sokszor hézagossá ültetést adott, mindamellett a közönség figyelme a zöldajtásra irányult.

De a kísérletezés meghozta a sikert; és most már egész bátran meg merem jósolni, hogy a zöldajtást a mohás fásajtás kiszorítja.

De szabatosabb és egyenlőbb szőlőket is lehet a mohás fásajtással beállítani, mert egyfajta szőlővesszővel könnyebben rendelkezhetünk, mint a rekenővel már azért is, mivel annak szállítása kevesebb rizikóval eszközölhető.

A zöldajtás sok veszélynek volt és van kitéve. Ha az időjárás alkalmatlan, ha hús szeles idő van: az eredmény silány vagy semmi; s vannak fajok, melyek a legalkalmasabb időjárás mellett is rosszul sikerülnek. Ilyen például a nemes kadarka. Ez a faj nehezen sikerül és a legügyesebb embernek is csekély sikert ad.

Azután a zöldajtás sok tisztogatást kíván; sokszor be sem érik.

A szél benne sok kárt tesz. És ha jégeső éri: *akkor az egész munka kárba veszett.*

Mindaddig míg a mohás ojtás készítését nem tudtuk, nem ösmer-
tük: az elsorolt hátrányok mellett is a zöldojtás mellett foglaltunk ál-
lást már azért is, mivel mint mondtam a fásojtvány kevés sikert adott.

Ajánlottuk azonban a magas fásojtást, mely az előbb felsorolt ha-
jok közül soktól ment: — de most mióta a mohás fásojtást ösmerjük,
egész lelkiismerettel azt ajánljuk szőléstartásainknak, hogy aki telepíteni
akar: az csak mohás-fásojtványt készítsen és azzal telepítsen.

Az ilyen jól válogatott ojtványokból csudaszép s korán nagy fejlő-
dést ért szőlőjük lesz.

Készítse maga és ne vegyen kész ojtványt; hiszen ha maga készi-
teti: *bámulatosan olcsóba kerül.*

Ezer darab alanyvesszőt vegyünk most mikor a kereslet nagy —
20 koronába; készítése, elrakása, a ládába kezelése a kiszedésig bele-
értve, a fűtést is nem kerül többé 20 koronánál. Az oskolába rakás,
gondozás egész nyáron alig kerül 15 koronába, de vegyünk 20 koronát;
— egy ezer drb ojtvány készítése, anyaga, kezelése kerül az egész idény
alatt 60 koronába.

Tegyük fel a gyengébb esetet, hogy csak 50 százalék lesz az
eredmény: akkor is egy ezer darab kész gyökeres fásojtvány kerül 120
koronába.

Dehát jól keresztülvive nem 50 százaléktóli eredményt ad. Én lát-
tam ez idén 70—80 százalék eredményt is. — Ha ezt vesszük, a fás-
ojtás oly olcsóba jön, hogy azért jó zöldojtványt is alig lehet beszerezni.

Hogyha ehhez a mohás ojtvány készítéséhez és annak sikeréhez
valami tito szerű tudomány kellene: lelkiismerettel nem ajánlanám; de
hát a készítése oly egyszerű, hogy a legegyszerűbb szőlész is egész bát-
ran hozzáfoghat annak a készítéséhez.

Az angol nyelves párosítást legtöbb ember megtudja csinálni. Ha
nem tudja; fél nap alatt megtanulhatja, elsajátíthatja. S hibát ha követ
is el, ha a nyelvek csapok egy kicsit lejjebb vagy följebb vannak: *a
sikert nem veszélyeztetik*, mert a hiányok befornak.

Ismételve mondom oly könnyű az eljárás, hogy bárki is egész bát-
ran megkísérelheti.

Ezen új eljárás mód azzal adja a sikert, amitől eddig féltünk. Eddig-
elé arra törekedtünk, hogy a kötanyaggal az ojtást légmentesen zárjuk
el. Többször parafával, czirokkal sőt papirlemezzel is körül csavartuk
az ojtás helyét; szóval a sebhelyeket légmentesítettük; így hittük a si-
kert. Ez okból egész eleinte az ojtás helyét *ojtó viasszal* is bekentük.

S mit tapasztaltunk? azt, hogy az oskolába kirakott ojtványaink
szépen kihajtottak; némely k 4—5 levélben is volt, s mikor azután a
parafát vagy papírt staniolt és egyéb anyagot, melylyel körül volt osa-
varva levettük: a kihajtott ojtvány szét esett. Szét esett, mert nem for-
radt össze; nem forradt össze azért, mivel a metszlapokon nem képző-
dött forrány. Nem képződött azért, mivel a kötés alatt a forrány nem
dudorodhatott ki és levegő híján nem fásodhatott meg.

Figyelmea vizsgálatunk arról győzött meg bennünket, hogy ha a

kötés ritkás volt: az üres helyeken a forrány kitört megfásult. Ezért kezdtük azután későbbben minden takaró anyagot mellőzni s csak a raffiával ritkán kötöttük az ojtványt.

Már ekkor tudtuk, hogy jó volna ha az ojtványt kötés nélkül helyezhetnénk az oskolába; — de hát szét esett.

Igy haladt tovább a kísérletezés, mikor már azt tudtuk, hogy a sikert a takarás és kötés akadályozza.

A kutatás, a keresés tehát haladt tovább; végre azon eszme testesült meg, hogy az ojtványokat meleg ágyban kell összeforrasztani és úgy helyezni ki az oskolába.

Ez azonban ismét nem bizonyult jónak, mert széjjel hullt. Azután akkép történt a kísérlet, hogy az ojtványt egy-két helyen megkötötték, s 20—25 darabot egybekötve mohába rakták.

Ezen művelet már irányított, mert az igy moha közé rakott, csomóba kötött ojtványokból sokon bekezdett forradás volt látható.

De ennek azután az a hátránya volt, hogy az igy csomóba rakott ojtvány penészt kapott, s a halálciraját az ojtvány az oskolába vitte.

Egyesek azután úgy jártak el, hogy az egy-két helyen megkötött, tizes-huszas csomagolba kötött ojtványt napjárta helyen földre fektették s kevés földdel betakarták. Persze azután, hogy a kiszáradástól megóvják, többször megöntözték.

Az eredmény az lett, hogy mire kezdett volna forradni, sok idő mult el, s az alatt a kötanyag a nedves földben elrohadt; s mire az ojtványokat kiszedték egy párnál kezdődött a forradás, de a legnagyobb rész szét hullt.

Tehát már ekkor tudtuk azt, hogy ha az ojtványt nem csavarjuk körül kötanyaggal, könnyebben forrad. Azt is tudtuk, hogy a földre fektetett ojtványról lerohad a kötanyag, hogy a mohába csomagolva penész veszi körül; ezeken segitendő feltalálták azt az eszmét, hogy gőzbe kell az ojtványt helyezni, hogy ott össze forrjon.

Kieszték azt is, hogy a penész ellen kénport használnak, — a tul nedvesség ellensúlyozására pedig szénport.

Igy született meg a mohás ojtványt készítése, mely abból áll, hogy az angol párosítással egybe illesztett ojtványt ládába rakják; a ládát alul-felül nedves mohával kibérelik, hogy a levegő az ojtványhoz ne férjen; az ojtványt összetörött szénnel sekélyen meghintik és meghintik kénporral. — Ha készen van az ojtványt, tetejére durva fagyapotot tesznek azért, hogy az összeforradás után elétörött hajtás rajta közte bátran keresztül haladjon; ennek tetejére azután ismét nedves mohát tesznek, hogy igy az ojtvány minden oldalról légmentesen legyen zárva.

Azután az igy bepakolt ládát oly szobába helyezik, ahol kályha van, s fűtik rendesen. Az ablakokat besötétítik.

A fűtött szobában, a ládában az elhelyezett ojtványok között gőz képződik: s mivel az ojtvány alanya 3—4 ujnira e nedves mohába van: életre kel, megkezdí működését; forraunt bocsájt a metszlapon; és a nemes gally is a meleg gőzben közreműködven ez is életre kel; s az igy két oldalról életre kelt vessző nedvessége a metszlapok helyén ta-

lálkozván: az együttes működés megkezdődik, s a kidudorodott nedveség forrany megkeményedik, s a két idegen vesszőt össze forrasztja.

Az összeforradás után a nemes rügy kihajt, s 8—14 nap alatt a teljes forradás meg van; s a hajtás 3—4 levélben diszlik.

Azon lehet csudálkozni, ha az így elrakott ojtványból csak egy is elmarad.

Elmaradásnak egyedül egy oka lehet; az alany vagy nemes gally rosszsaága, szikkadtsága vagy éretlensége

Az elmondottakból látható, hogy a mohás fásajtás készítésének illeténi felfedezése egy óriási vivmány. És egy szőlős gazdának sem szabad e felett egyszerűen napirendre térni. De aki szőlőt akar letelepíteni: az mindenesetre tegyen vele kísérletet.

Habár a mohásajtvány készítése már ösmert és a jelen cikkünk is irányít, mindamellet annak idejében részletesen el fogjuk még egyszer mondani az eljárást.

Most csak arra akarok visszatérni, hogy azon lehet csudálkozni, ha csak egy is elmarad a ládában. S ha elmarad: azt a hibás anyagban kell keresni.

Azért tehát azt tanácsoljuk szőlész társainknak, hogy az alany és nemes vesszőre nagy gondot fordítsanak. S akiknek nincs alanyvessző táblájuk, azok idejekorán gondolkozzanak alany és nemes vesszőkről; azt szerezzék be és kezeljék maguk a tél folyamán, hogy azután tudják minő anyaggal rendelkeznek.

Még egy dolgot akarok elmondani.

Sokan rendkívül örülnek a vastag vesszőknek, s azt hiszik, hogy miúél vastagabb az alany vessző: *annál nagyobb a siker.*

Ebben felette tévednek; mert a tulságos vastag vessző sem az ültetésnél, sem az ojtásnál nem ad jó sikert.

Az ojtáshoz legalkalmasabb vessző az, melynek vastagsága 5—8—9 m. meter.

Mivel pedig ez a mohás ojtvány az egész országban nagyban fog készíteni: az alanyvesszők szerfelett keresettek lesznek. — Ezt a körülményt úgy az eladó, mint a vevő közönségnek figyelmébe ajánlom.

Már a mult évben is tapasztalható volt az alanyvessző kereslet, ugyannyira, hogy tavaszszal már csak itt-ott lehetett alanyvesszőt kapni.

Még azt is jó előre figyelmébe ajánlom azoknak, akik ilykép kívánnak ojtványokat készíteni, hogy azt a helyet, ahol az ojtványokat eloskolázní szándékoznak: *korán ősszel fordítsák meg, hogy tavaszon teljesen jó porhanyós talajuk legyen az oskola befogadására.*

Lisztharmat.

Daczára annak a hangos reklamoknak, melyet az *Aschenbrandt-féle porok* mellett csinálnak; a lisztharmat nem produkálja olyan mérvben kártékony hatását, hogy a hires mentő-porra oly nagy szükség lenne, mint ahogy azzal a szőlészt boldogítani akarják.

Nekem elég kiterjedett szőlőszetem van. 45 hold szőlőm különböző határookban és fekvésű talajokban van, de eddig nálam olyan mérvben nem lépett fel, hogy az számottevő károkat tett volna.

Egy-két fűrt itt-ott számot nem tesz.

Igaz, hogy 1898. évben a mikor szőlőmet a jég elverte; s a másod termések ugynevezett Morton-szőlők termettek, ezeket erősen megtámadta. De hát ez ugy sem ért semmit, tehát kárt sem tett.

Az én nézetem az, hogy az az öntudatos gazda, aki nemcsak a betegséget tudja gyógyítani, de az aki a betegség eredésének okait ismeri; aki a betegségek fejlődését, kártékonyságát annak lefolyását is tanulmány tárgyává teszi, s azt megtanulja.

A lisztharmat csak a savanyúval bíró szőlőn fejlődhet. Így fejlődött a Marton szőlőm is 1898. évben.

Az ő élete addig tart, míg a szőlő savanyát nem veszti; ha az érési stadium beáll: akkor neki már zsendülő szőlőfűrtön nincs hatalma.

Ha tehát a lisztharmat a szőlő tarkulásáig föl nem lépett: azután nincs mit félni tőle.

Ezt azért mondom el, hogy már megtörtént, hogy az érési stadiumában is porozták egyesek a szőlőket.

Ezek azután ok nélkül vitték be mustjokba a kénport, vagy ha ugy tetszik kénporból előállított Aschenbrandt-féle port.

Most következett aztán a még nagyobb baj. Fűhöz-fához kapkodtak, hogy adjanak tanácsot miként lehetne a borukat a kénpor kellemetlen szagától megszabadítani?

Most mikor a szőlő már már érési stadiumába jut: ezt a körülményt a szőlészek figyelmébe ajánljuk.

A permetezésről

A peronoszpóra elleni védekezés már általánossá vált. Nincs már szükség arra, hogy annak szükségességét hangoztassuk.

Permeteznek már mindenfelé; permeteznek pedig rézgáliczoldattal. A nagy hű-hóval hirdetett »Kecskeméti-por«, az »Azurin« »Bordozi-por« szépségesen kimennek a divatból, mert már minden értelmű szőlész tudja, hogy miként lehet a kékkövet feloldani; s hogy a hirdetett permetező anyagok ható részét szintén a kékkő teszi, s hogy az árusítók, vagy helyesebben mondva előállítók nagy rebachra dolgoznak.

Azt is tudják, hogy hány perczentes rézgáliczoldattal permetezzenek; azt is tudják, hogy legalább kétszer kell permetezni; de a kivitelnél, a permetezésnél látok olyan hibát, melyet el nem hallgathatok.

Némelyek a permetezést mint védezközt midőn használják, nincsennek tekintettel a tőke életműködésre; vagy enyhébben mondva: talán nem is tudják.

Akinek nem szűre ne vegye magára!

A szőlőtőke életműködődése két irányu; az egyik irány az, hogy gyökerei által a talajban feloldott tápanyagokat felveszi, — ez a szívó készülék. A másik működő rész a levélzet, melyen át a légből a tőke életéhez különösen az érési stádiumban a szükséges anyagokat felveszi.

Azt már mindenki tudja, hogyha a szőlőlevelek megsemmisülnek, nemcsak a tőke fejlődése akad meg, de a bogyók is éretlenek maradnak. Míg a zöldajtás készítésénél is nagy figyelemmel vagyunk a levélzetre. S bár a fogamzás, az eredes nagyobb, ha az alany az ojtás alkalmával leveleitől megfosztatik, mindennek daczára manapság az öntudatos szőlész, az ojtás alkalmával az alanyt nem fosztja meg a levélzettől azért, hogy az alany beérése biztosítsék.

A peronospora elleni védekezés is ezen alapszik; azért védik meg a levelet, hogy a szőlő beérjék.

S midőn ezt teljesíteni hiszik, némelyek ugyanakkor egyenesen kárt tesznek a szabálytalan, a figyeimetlen permetezéssel.

A fukarság vagy szelíden mondva a tultakarékoskodástól indittatva némelyek csak egyszer permeteznek; permeteznek pedig oly Isten igazában, hogy a tőkét levélzetet -- mint a falusi paraszt-asszony a patkát, a permetező anyaggal bemázolják.

Bemázolják a levélzetet egészen, és ezzel a mész és kékkő tolyadékkal a levél összes szájacskait, melyen a tőke feles nedvét elpárologtatni és a levegőből a tápanyagot felvenni hivatott, bera-gasztják.

Hogy mi következik ezután, az önként értetendő. A tőke egyik oldala, illetőleg a levélnek működése megszűnik, éppen olyan állapot áll be, mintha a levelek eltávolítottak, lehullottak, vagy a peronospora elpusztította volna.

A tőkén azután, ha veletlenül elbujva maradt egy-két levél, mely a bemázolástól megmenekült: ezen végzi lehetőleg funkcióját.

Innét van azután az a sokak által megfoghatatlan állapot, hogy daczára, miszerint a szőlőtőkék megpermeteztettek, a peronosporának nyoma sincs: azért a szőlőfürtök eléggé nem érnek be.

Ez a körülmény azután megfoghatatlannak tűnik fel előtte, pedig aki az itt leirtak felett komolyan gondolkozik, a talányt azonnal megfejtve látja.

Mi ebből a tanulság? Az, hogy a peronospora ellen védekezést öntudatosan kell teljesíteni. S meggyőződést kell szerezni a mondottakból, hogy miként kell és hányszor permetezni.

A szőlőt rendszeresen háromszor kell permetezni.

Vannak ismétlem sokan, akik ebből a rendszeres háromszori permetezésből egyet, esetleg kettőt elakarnak lopni.

Okkal-móddal a kis gazdák egy permetezést az elsőt megta- karithatják, de csak a kisgazdák. De a nagyobb birtokosok ezt sok esetben kárukkal takarithatják meg.

Most már legalább a mi kis lapunk olvasói tudják azt, hogy mindaddig míg az éjjelek hűsek: nincs ok a peronosporától félni.

Mert a peronoszpóra csak egy bizonyos állandó hőfok mellett kel életre. Ha a hőfok nappal meleg és ha ez életre kelti is: az éjeli hűs idő tönkre teszi.

Azért tehát a kisgazda, akinek 1—2 hold szőlője van, amelyet pár nap alatt megpermetezhet, addig ne permetezzen, amíg az éjlelek is föl nem melegszenek.

Ha az éjjel is annyira felmelegszik, hogy a peronoszpóra életre kel, egy bizonyos idő kell, hogy az elszaporodjék.

Ehhez 6—8 nap kell; ennyi idő alatt pedig sokat lehet védekezni.

Mert azt is kell tudni, hogy nincs a tőke lombozata ekkor még telítve peronoszpóra gombával; mert eddig bonnét vette volna.

A peronoszpóra a tőkék fejezetén, a karókon, egyéb előbbi évről maradt anyagokon száraz szőlővesszőkön és egyéb tárgyakon telelt ki. Ahol azután a kellő egyenletes meleg mint a selyem-bogár hernyókat életre kelti.

Az így életre kelt penészgomba kezdi fejlődését; 6—8 nap alatt megéri, s ha megért, ezer és ezer apró szabadszemmel nem látható apró gomba magvak repülnek szét a szőlőben.

Ez az első föllépés; ezen időköz alatt a kis szőlősgazdának lehet védekezni.

De a nagyobb birtokosok ezt nem várhatják; tehát ott akarva nem akarva védekezni kell; nehogy a baj készületlenül találja.

A permetezést úgy kell eszközölni, hogy a permet mint a mákszem apró cseppekben rakja meg a levézetet. Nem szabad a folyadéknek a levézetet bemázolni.

Figyelni kell arra, hogy a permetező anyag állandó legyen a lombozaton, nehogy azt a legkisebb harmat lemossa.

Olyan levelű szőlőn, melynek levélete ránczos, rajta a felületén bemélyedések vannak, a permet tartósabb; mert az ilyen ránczok közé esett anyag jobban tartja magát, mint a sima levézetre hullott permet.

De meg azt is figyelembe kell venni, hogy némely szőlőfaj jobban ellen áll a peronoszporának. Minél vékonyabb a levél szövete, annál könnyebben elbánik vele a peronoszpóra. Minél durvább annál kevesbé bírja tönkre tenni.

Hányszor hallottuk azt, hogy a direkttermő jaguez otthello szőlőlevelével leggyorsabban elbánik. — Így elbánik a fürjtojás szőlővel. Míg ellenben a mustos fehérrel, a csudaszőlővel, s több vastag szövetű levézetű szőlő tovább ellentáll.

Tehát az első permetezés megtakarításánál ezt a körülményt is kell tudni.

A permetező anyagot jobban a levélhez tapasztani lehet, ha a permetező lébe tapadó anyagot teszünk. Ilyen tapadó anyag a cukor, a szirup, a liszt, az enyv, a tej s. a. t.

Nem oly költséges ennek hozzáadása mint sokan hiszik. Hiszen nem kell abból sokat adni.

Jobban tapad a permetező anyag, ha a méz melyet a folyadékhoz adunk: már egy ideig megojtva állott.

Tehát a permetezést úgy kell eszközölni, hogy a tőke lombozata úgy nézzen ki, mintha mákkal hintették volna.

A második permetezésnél a permetező anyag legyen erősebb, amennyiben most már két perczentes rézgálicz oldattal kell permetezni. De a permet itt is ép oly pettyes legyen mint az első alkalommal volt.

Legokosabb a második permetezésnél a permetezőt az égnek tartani, a honnét fellövel s permet harmat alakban hull a lombozatra.

A harmadik permetezést pláne már csak úgy szabad eszközölni, nehogy a csövet a tőkének irányítva a fürtöket erősen megpermetezzük.

A fölfelé irányított csőből harmat alakban hull a lombozatra, s a fürtöket melyet a lombozat takar nem érinti.

Téved aki azt hiszi, hogy az, hogy csak egyszer de agyon permetezi a tőkét, takarékoságot követ el.

Az agyon permetezésnél rendkívül sok anyag pocsókolódik el úgy annyira, hogy azzal amit így egyszerre elpocsókolnak: két rendszeres permetezésre elégséges.

A napszám nem tesz diferenciát, hiszen egy magyar hold szőlőt egy ügyes ember 1 és fél nap alatt, ha az anyagot helyebe hordják, játszva elvégezi.

Azután a rendszeres ködszerű permetezésnél az ember bátran halad, míg az agyon permetezésnél nehezen bír haladni.

Minddeztől azt akarjuk leírni és táncsolni, hogy a gazda többször és rendszeresen permetezzen; s ne engedje a szőlő lombozatát a permettel bemazolni.

—y—s.

Vegyések.

Miniszteri rendelet. A műborok készítésének megakadályozására s a bor körül elkövetni szokott bűnös manipulációk megszüntetése czéljából a Pénzügyminiszter egy rendeletet adott ki, melyben a hatóságokat, elöljárókat szigorúan utasítja, hogy a borméréssel foglalkozókra nagy gondot fordítsanak; — s mindazok, akik a bűnös manipulációkat követnek el, vagy abban segédkeznek: az italmérési jogot tőlük vonja meg, s figyelemmel legyenek, hogy más kerülő utakon ők vagy hozzá tartozóik italmérési engedélyt ne nyerhessenek.

Olaszbor. Lapunk zártakor vesszük azt a hirt, hogy az olasz borokra nézve miniszter elnökünkkel az egyesség megkötöttség akként, hogy ezután Olaszországból az eddigi vámmal csakis 500 ezer hektoliter bort szabad behozni; többet nem szabad semmi feltétel alatt semmiféle adóztatás mellett behozni.

Kételkedünk ezen hír valóságában; mert ha ez igaz, akkor a mi nagy küzdelmeink hajótörést szenvedtek! mivel ez az 500 hektoliter olcsó vámmal behozandó bor éppen elég a mi olcsó boraink tönkretételére.

Kétségbe kell esnünk, ha ezen hír valóra válnék, s akkor még a vak is láthatja, hogy bizony-bizony csehül áll a magyar bortermelők érdeke.

És ha valónak bizonyul: már a jövő évben bekövetkeznek a tömeges bukások, mert a drága ojtvány szőlő az olasz borral a versenyt nem bírja megállni.

Hát csakugyan nincs aki a mi érdekeinket megvédje? . . .

Szegény nemzet! . . . szegény szőlészek! . . .

Az egri borkiállítás. Az egri borkiállítás augusztus hó 15-én tartatott meg. A kiállítás fényesen sikerült. Kitünő minőségű borok lettek kiállítva. A bíráló-bizottság nem is volt szűk marku, mert az arany érmek és a diszoklevelek csakugy hultak. De megis érdemeltek, mert valójában sokféle kitünő borok voltak kiállítva.

Egyet azonban nem bírunk konstatálni, hogy a kiállítás-on azok akiket vártunk: a borvevők, vásárlók nagyobb számban megjelentek volna.

Pedig hát az emberek kenyérrel élnek.

Lett volna csak olasz bor kiállítva és olcsó árak hirdetve: majd tódult volna a borvásárló közönség.

Tréfás hangu sorainknak azonban más oldalai is van; hát nincsennek érdeklő borvevők a jó és nehéz borok iránt? Hiszen ha az egri-visontai vörös borok, melyek nagy számmal voltak kiállítva sem voltak képesek a bevásárlókat ez alkalommal oda vonzani, miként lehet reményünk arra, hogy majd később megjelennek?

Ugy látjuk csak az olcsó és sok bor iránt van némi érdeklődés!

Apróságok.

A döntésről. A helyben eszközölt zöldojtást döntéssel szoktak telepíteni.

Az emberek a döntést rendszeren, minden további gondolkozás nélkül ősszel végzik; — pedig hát némely körülmények között egy kis körültekintéssel lemcsak sok pénzt lehet megmenteni, de a döntést helyesebben is lehet eszközölni.

Könnyű talajban, ahol a munka szaporá, ott lehet ősszel is dönteni; de kötött talajban, különösen szárazságban ősszel nem czélszerű a döntés, mert felette szaporátlan.

Például egy erősen kötött talajban: mély és elég nagy gödrökbe egy nap alatt 35—45 ojtványnál nem lehet többet elrakni. Tavasszal azonban, midőn a hóviz a talajt átjárta, egy ember egy nap alatt 70—80 darab ojtványt is eltesz.

Figyelje meg a gazda ezt a körülményt s saját jól felfogott érdekében alkalmazkodjék.

A zöldojtványt azonban nem szabad a földszíne felett hagyni, mert a tél hidege könnyen megfagyaszthatja. — Fedés alkalmával le kell a földalá huzni.

Némelyek azért nem szeretnek tavaszon dönteni, mivel az ásóval kivetett föld darabos marad. Ússe a kő! ez sem tart soká; — a második kapálásnál, különösen ha egy kis eső is jön közbe, szétmálik; s nyoma sem marad a darabos hantos földnek.

Gyökerezés. Gyökerezni őszzel és tavasszal szoktak; de a döntést augusztus hóban mulhatatlanul meg kell gyökerezni, sőt az ültetést is. Nem is hiszik azt némelyek, mily előnyös a döntés és az ültetésnek, augusztus hóban eszközendő gyökerezése

Amely ültetést vagy döntést augusztus hóban meggyökereznek: az rendkívül megerősödik. És ez a munka a reá következő évben mutatja meg az eredményt.

Az augusztus hóban gyökerezett ültetés vagy döntés nem él tovább a nemes gyökerekről; de az alany gyökerére lesz és van utalva. S így az ültetés vagy döntés gyökérzete erősen fejlődik, s a reá következő évben a fejlődés दुsabb lesz.

Az ilyen ültetés vagy döntött tőkének a fejezete nem öregszik meg; s a fejlődés a gyökérzet fejlődésével tart lépést.

Ellenben ha a gyökerezés ősze vagy tavaszra marad, a tőke feje a remesből elétörő gyökerek által tápláltatván nagyra nő; s ha azután jövő tavaszra a fejlődés alkalmával az alany elhanyagolt gyökérzetére lesz utalva: a lombfejlődés a fejezet nagyságával nem tart lépést. Innét az a megránczosodott, korán megöregedett elcserepesedett tőke, melynek lombozata a tőke baját mindig sinli.

Zöldojtás tisztogatás. Ha már megadta Isten a zöldojtást, fukarságból nem szabad elromlani hagyni.

Sok gazdát láttam, a ki a zöldojtás készítésének neki veselkedett; készítette a zöldojtványokat derüre-borura, lett is eredménye: de azután szépségesen elhanyagolta. Minek az lett a vége, hogy lett sok, de silány zöldojtványa.

A zöldojtványnyal örökösen van dolog. Előbb meg kell tisztítani a mellékhajtásoktól; — később meg kell rajta tágítani a pamutot.

De ezzel még nincsen vége.

A zöldojtványt annyiszor kell tisztogatni: ahányszor csak a hónaljok elétörnek. Még szeptember hóban is van dolog a zöldojtványnyal.

Ha a pamutot végleg eltávolítottuk, akkor az ojtványt jól ki kell kötözni, hogy a szél el ne törje.

Permetezni pedig annyiszor kell, ahányszor megkívánja.

Mivel a zöldojtványnál a beérés egyik főkellék, s mivel beérést leginkább az ép levélzet segíti elő: a zöldojtványt, ha jól hajt, még október hóban is meg kell permetezni; különösen, ha az éjszakák is elég melegek.

Némelyek a zöldojtást, ha hosszú a hajtása, visszatorik. Ez nagyon szerecsétlen munka. A zöld ojtványt visszatörni nem szabad,

wert a visszatöréssel a nedvkeringés 6—8 napra visszaesik, ez pedig sok idő a beérést illetőleg.

De nem szabad visszatörni azért sem, mivel ezzel az ojtás rendkívül megvastagszik. Ez pedig egyáltalában nem előnyös, ha az ojtvány vastagsága ferszíroztatik.

Sokan tapasztalták már azt, ha nem tapasztalták, saját kárukon fogják tapasztalni, hogy a túlvastag zöldojtvány, ha azzal ültetünk, rosszül ered.

Amely tőkét helyben eldöntünk, annak nincs hátrányára, sőt előnyére van ojtás erőssége; — de az ültetésnél az 5—7 m. méter vastag ojtvány a legbiztosabban ered meg.

Ezt a körülményt is jó hídni.

== Eladok ==

az ős zsel egyezézezer darab sima

Ripária-portális

szőlő vessző t.

A vesszők mohásajtához lesznek előkészítve; hosszúság 45—50 cmeter; vastagság 5 m. métertől toljebb.

Ezre ős zsel átvéve 20 kor.
tavaszon „ 24 kor.

Ugyanazon faj vessző csokolazni való azaz másodosztályu

ezre ős zsel átvéve 10 kor.

„ tavaszon „ 12 kor.

Akik mohás ojtványt akarnak készítettetni, azoknak ajánlom, hogy idejekorán tegyenek megrendelést, mivel a vesszők a nevezett célra keresettek lesznek.

Gyöngyös, 1902. augusztus hó.

Csomor Kálmán.

Nyomatott Sima Dávid könyvnyomdájában Gyöngyösön.